ARHITEKTES DAINAS DANNEBERGAS DEVUMS ARHITEKTŪRĀ 20. GADSIMTA OTRAJĀ PUSĒ

ILZE GUDRO*, JĀNIS KRASTIŅŠ

Rīgas Tehniskā universitāte

Kopsavilkums. Rakstā atspoguļots ievērojamās latviešu arhitektes Dainas Dannebergas devums Latvijas arhitektūrā, kā arī dzīves nozīmīgie notikumi un izaugsme. Dzīvojot un strādājot padomju varas gados, arhitekste projektējusi gan dzīvojamās, gan sabiedriskās ēkas, kas joprojām tiek izmantotas un kuru kultūrvēsturiskās nozīmes līmenis laika gaitā ir noteikti audzis. Atpazīstamākais arhitektes projektētais objekts ir Rīgas Politehniskā institūta (RPI), tagad Rīgas Tehniskās universitātes (RTU), studentu pilsētiņa Ķīpsalā. Pie tās projektēšanas D. Danneberga strādāja no 1969. līdz 1986. gadam. Arhitekste izstrādājusi arī vairāku citu mācību iestāžu, kā arī sabiedrisko un dzīvojamo ēku projektus, kas realizēti gan Latvijā, gan ārpus tās.

Atslēgas vārdi: Daina Danneberga, RPI / RTU studentu pilsētiņa Ķīpsalā, 20. gadsimta otrās puses arhitektūra.

Dainas Dannebergas ģimene

D. Danneberga dzimusi 1929. gada 25. martā Rīgā Leontīnes Kimeles (dzimusi Krom) un Konstantīna Kimela (arī Kimmels, Kimmelis, Ķimmelis) ģimenē.

1. attēls. D. Danneberga (1952) [1].

* Korespondējošais autors.
E-pasts: ilze.gudro@rtu.lv

Viņas vecāki dzimuši Valkas apriņķī: māte – Alsviķu pagastā, tēvs – Annas pagastā. 1932. gadā Kimelu ģimenē pasaulē nāca Dainas māsa Guna.

2. attēls. No kreisās – Dainas māte Leontīne, māsa Guna un Daina dzīvoklī Rīgā (ap 1934) [2].

D. Dannebergas māte un tēvs pēc profesijas bija drēbnieki. Otrā pasaules kara gados abi vecāki šo nodarbošanos turpināja ģimenes šūšanas uzņēmumā «K. Kimelis», ko bija dibinājis K. Kimela tēvs. Padomju laikos uzņēmums tika likvidēts, un tēvs sāka strādāt par galveno piegriezēju šūšanas uzņēmumā «Sadarbība», bet māte kļuva par mājsaimnieci. Veselības dēļ viņa vairs nevarēja darbu turpināt. Arī Daina vēlējās kļūt par modisti, taču Padomju Savienībā šādu profesiju apgūt nebija iespējams.

3. attēls. Šūšanas uzņēmuma «K. Kimelis» logo (1940) [3].

Skolas gados kādā no skolēnu ballēm Daina iepazinās ar savu nākamo vīru Tālivaldi Dannebergu (1926–1958). Precības notika 1949. gadā šaurā ģimenes lokā. Dainas vīrs bija Triju Zvaigžņu ordeņa kavaliera ģenerāļa Artūra Danneberga (1891–1941) dēls. Diemžēl Tālivaldis saslima ar tuberkulozi un 1958. gadā mira ļoti jauns. Otro reizi D. Danneberga gredzenus mija 1960. gadā ar Ilgvaru Veigneru. Šajā laulībā dzimušas divas meitas.

4. attēls. Dannebergi nedēļu pēc kāzām Mellužos (1949) [4].

5. attēls. I. Veigners un D. Danneberga kāzu dienā (1960) [5].

6. attēls. D. Danneberga ar meitām Helgu un Noru (ap 1980) [6].

Arhitektes
Dainas
Dannebergas
devums
arhitektūrā
20. gadsimta
otrajā pusē

Dainas Dannebergas izglītība

Skolas gaitas D. Danneberga sāka Rīgas 2. pamatskolā, ko pabeidza 1944. gadā. Pēc tam iestājās Rīgas 2. vidusskolā, ko pabeidza 1949. gadā [7].

Paralēli mācībām Daina dziedāja skolas korī un bija klases sienas avīzes redaktore. Vidusskolas direktore Dainu raksturoja kā apdāvinātu skolnieci ar asu un skaidru domāšanu, rosīgu sabiedriskajā darbā, kura daudz lasīja un sevišķi dzīvi piedalījās izlasītā debatēs, kā arī apmeklēja lekcijas Latvijas Padomju Sociālistiskās Republikas (LPSR) Pionieru pili, teātrus, kino un operu [8].

Ar pirmo vīru Tālivaldi D. Dannebergai saistījās karjera, jo, tieši viņa iedvesmota, Daina kļuva par arhitekti. T. Danneberga mudināta, viņa 1949. gadā iestājās Latvijas Valsts Universitātes (LVU) Arhitektūras fakultātē. Studiju laikā abi apprecējās. Par to liecina arī D. Dannebergas lūgums LVU Kadru daļai mainīt uzvārdu viņas personas lietā sakarā ar stāšanos laulībā.

7. attēls. LVU Kadru daļai adresēta izziņa par D. Dannebergas uzvārda maiņu. 1949. gada 19. oktobris [9].

Studiju laiks universitātē saistījās ar izteiktām turbulencēm arhitektūras pamatnostādņu definēšanā Padomju Sociālistisko Republiku Savienībā (PSRS) un daudzu profesionālu jautājumu politizēšanā. D. Danneberga ar pirmo vīru T. Dannebergu studēja vienā augstskolā, bet dažādosursos. Sekmes abiem bija gana labas [10]. Vienā no augstskolas skates komisijas protokoliem laikā, kad notika diskusijas par Arhitektūras fakultātes slēgšanu, tika atzīmēts, ka daži no studentiem (arī D. Dannebergas vīrs Tālivaldis) slēpj savus darbus, lai veiktu labojumus, ka ir neuzticīgi iekārtai, jo ir buržuāziskie nacionālisti. Tālivaldis tika nepatiesi apvainots un sodīts – viņam lika izņemt dokumentus no augstskolas. Solidarizējoties ar vīru, Daina 1952. gada 1. martā LVU vadībai iesniedza lūgumu atskaitīt viņu no studējošo skaita ģimenes apstākļu dēļ [11].

Kādu brīdi (20.03.1952–27.03.1952) Daina strādāja projektēšanas institūtā «Latgiprogorstroj» («Латгипрогострой») par kopētāju-zīmētāju [12]. Nopelnītais tika izlietots zālēm vīra ārstēšanai. Tajā pašā 1952. gadā abi Dannebergi iestājās Ļeņingradas Inženierceltniecības institūta neklāties nodaļā Rīgā. 1954. gada vasarā abi pārgāja uz klāties mācībām. Tālivaldis bija 4., bet Daina – 3. kursā. Abi vēlējās absolvēt institūtu reizē, tādēļ Daina jau neklātienē bija nolikusi vairākus eksāmenus un turpināja pātrinātās studijas [13].

Daina mācījās pie arhitekta profesora Andreja Oļa (Андрей Андреевич Оля; 1883–1958), kurš 20. gadsimta sākumā bija strādājis Somijā pie arhitektiem Armasa Eliela Lindgrēna (Armas Eliel Lindgren; 1874–1929) un Eliela Sārinenā (Eliel Saarinen; 1873–1950), tur izkopdams labu gaumi un arhitektūras detaļu kultūru. Profesors ļoti ietekmēja Dainas turpmāko izpratni par moderno arhitektūru. D. Dannebergas diplomdarba tēma bija «Eksperimentālais dzīvojamais kvartāls Ļeņingradā» (1957).

Atgriežoties Rīgā, jaunā arhitekte strādāja kopā ar bijušajiem LVU kursabiedriem – Oļģertu Kraukli, Modri Ģelzi, Viktoru Zilgalvi, Arvīdu Ceļadomu, Irēnu Rubausku, Regīnu Jaunušāni, Albertu Kalmani, Vasīliju Ņikiforovu u. c., kuri studijas bija beiguši 1955. gadā.

Dainas Dannebergas darba gaitas

Jau studiju laika prakses programmā Daina bija iesaistīta viesnīcas «Rīga» projektēšanā. Pēc atgriešanās no studijām Ļeņingradā 20. gadsimta piecdesmito gadu beigās arhitekte kopā ar vīru Tālivaldi aktīvi piedalījās vairākos arhitektūras projektu konkursos.

Turpmākos piecus gadus viņa strādāja dažādos amatos projektēšanas institūtā «Latgiprogorstroj» (tas vēlāk saucās «Pilsētprojekts») – par tehniķa vietas izpildītāju, tehniķi, galveno tehniķi, arhitekta vietas

izpildītāju, arhitekti, bet kopš 1960. gada bija galvenās arhitektes amatā, ko pildīja līdz pat 1986. gadam.

1986. gada 1. novembrī arhitekti pieņēma darbā RPI par mācību meistar ar algu 120 rubļu mēnesī. 1990. gada 16. janvārī D. Dannebergu pārcēla par mācību meistar uz RPI Kapitālās celtniecības daļu, kurā no 1991. gada 24. aprīļa viņa strādāja kā 1. kategorijas speciāliste. 1993. gada 1. septembrī pēc pašas lūguma viņa darba attiecības ar RTU pārtrauca, taču līdz pat 1999. gada 3. decembrim – līdz aiziešanai pensijā – viņa strādāja dažādus darbus RTU, galvenokārt saistībā ar RTU īpašumu sakārtošanu.

Īpašs uzplaukums arhitektes daiļradē bija pagājušā gadsimta septiņdesmitajos un astoņdesmitajos gados, kad tapuši D. Dannebergas nozīmīgākie darbi. Kopš 1960. gada viņa ir Latvijas Arhitektu savienības biedre.

Dainas Dannebergas ievērojamākie projekti Latvijā un Kazahstānā

20. gadsimta trīsdesmitajos gados visā pasaulē arhitektūrā uzplauka funkcionālisms jeb modernā kustība, kas palika kā dominējošais stils visu gadsimtu. Taču trīsdesmito gadu otrajā pusē attīstījās arī alternatīva, klasiskajā izteiksmes līdzekļu arsenālā balstīta stilistika – neoeklektisms. Tas pēctecīgi turpinājās arī pēc Otrā pasaules kara, Padomju Savienībā iegūdam «sociālistiskā reālisma» nosaukumu. To mēdz dēvēt arī par «Staļina ampīru» vai «Staļina baroku». Šo retrospektīvo ievirzi direktīvā veidā pārtrauca Padomju Savienības Komunistiskās partijas Ministru Padomes 1955. gadā pieņemtie lēmumi «Par pārmērību novēršanu projektēšanā un celtniecībā» un «Par pasākumiem celtniecības tālākai industrializācijai, kvalitātes uzlabošanai un būvizmaksu samazināšanai». Tie arhitektūras attīstību ievirzīja laikmetīgākā gultnē, taču vispārējais celtniecības industrializācijas diktāts krasī ierobežoja arhitektūras radošo daudzveidību un individualitāti. Tomēr arī šādos apstākļos D. Danneberga spēja radīt celtnes, kuras izceļas ar noteiktu arhitektoniski māksliniecisko kvalitāti.

Arhitektei izdevās piedalīties arī braucienos uz Polijas Tautas Republiku, Vācijas Demokrātisko Republiku (1968), Čehoslovākijas Sociālistisko Republiku, Ungārijas Tautas Republiku (1971), tādējādi paplašinot savu profesionālo zināšanu apvārsni. Viņas darbu klāstā ir gan pilsēt-būvnieciski risinājumi, gan dzīvojamās un publiskās ēkas.

Juglas dzīvojamo namu rajons «Jugla 3» Rīgā. 1958.–1963. Arhitekti D. Danneberga, O. Krauklis, A. Tīmanis, S. Andersone, G. Melbergs, L. Nagliņš. Tas bija viens no pirmajiem lielajiem D. Dannebergas projektiem. Iepriekš šeit bija pilsētas nostūris ar nomalei

raksturīgu ainavu – smilšainām ielām, nelieliem namiem, dārziem, tālē zilā dūmakā titu mežu un ezeru [14].

Juglas dzīvojamajā rajonā apbūvēja 2,9 hektāru lielu teritoriju starp Ļeņina (tagad – Brīvības), Juglas un Silciema ielu, visapkārt Rīgas 44. vidusskolai, uzceļot 26 daudzstāvu ēkas ar 1488 dzīvokļiem, kas bija paredzēti 5500 iedzīvotājiem. Teritorijas labiekārtojumā tika paredzēti asfaltēti celiņi, autostāvvietas un zaļā zona ar bērnu rotaļlaukumiem, strūklakām un baseiniem [15]. Projektā bija iecerēts uzcelt arī sabiedriskās ēkas – ēdnīcu 100 vietām, platekrāna kinoteātri ar 409 vietām, aptieku, bērnudārzu, bibliotēku, astoņas mākslinieku darbnīcas, pasta nodaļu u. c. sadzīves pakalpojumu iestādes [16; 17]. Kā parasti padomju laikā, lielākā daļa sabiedriskās apkalpes objektu palika neīstenoti, tomēr pie tagadējās Brīvības gatves tika uzcelts tirdzniecības komplekss «Tallina» (1970; pēc projektu institūta «*Военпроект-300*» projekta) un kinoteātris «Jugla» (1963), kura projektu D. Danneberga izstrādāja kopā ar O. Kraukli. Rajonu apbūvēja ar 467. sērijas piecstāvu dzīvojamajām ēkām, bet pirmo reizi tālaika būvniecības praksē uzcēla arī vairākas deviņstāvu punktveida ēkas. Tās apbūvei piešķīra izteiksmīgu siluetu, veidojot savdabīgus «Rīgas vārtus», no Vidzemes puses iebraucot pilsētā.

8. attēls. «Jugla 3» makets (1959) [18].

9. attēls. «Jugla 3» daudzstāvu mājas ezera krastā (2017) [19].

Ceļinogradas neskarto zemju apguvēju pils (Дворец целинников) Ceļinogradā (Целиноград, tagad – Nursultana, līdz 2019. gada martam – Astana), Kazahstānā. 1960.–1963. Arhitekti O. Kraulis, D. Danneberga un P. Fogels.

Celtnes pirmsākums bija iecere uzcelt panorāmas kinoteātri Rīgā, kvartālā starp Krišjāņa Barona, Artilērijas, Tērbatas un Lielgabalu ielu (1970. gadā šajā vietā uzcēla Rīgas Sporta pili, ko 2008. gadā nojauca). Augstāko novērtējumu ieguvušā priekšlikuma makets tika eksponēts Tautsaimniecības sasniegumu izstādē Maskavā, kur to pamanīja

toreizējais PSRS vadītājs Ņikita Hruščovs un deva norādījumu: «mums šādu celtni vajag Ceļinogradā». Ceļinograda bija no jauna izveidota galvenā pilsēta Hruščova izlolotajās neskartajās zemēs. Tagad tā ir Kazahstānas galvaspilsēta Nursultana.

Celtne Ceļinogradā tika uzbūvēta latviešu arhitektu vadībā, kas divu gadu garumā tur veica operatīvos, kā arī ar tehniskās dokumentācijas sastādīšanu un autoruzraudzību saistītos darbus. Projekta izstrādāšanā līdz ar Latvijas Valsts pilsētu celtniecības projektēšanas institūtu piedalījās arī piecas Maskavas, Ļeņingradas un Rīgas projektu organizācijas [20]. Zāles un foajē telpu mēbeles izgatavotas Rīgas I mēbeļu kombinātā pēc Tautas Saimniecības Padomes Papīra un kopapstrādāšanas rūpniecības pārvaldes Centrālā konstruktoru biroja speciālistu zīmējumiem [21].

10. attēls. Ceļinogradas neskarto zemju apguvēju pils plāns (1960).

Telpu apzīmējumi:

- 1 – galvenā ieeja;
- 2 – vestibils ar kasēm;
- 3 – vestibils;
- 4 – garderobe;
- 5 – foajē;
- 6 – kafejnīca;
- 7 – labierīcības;
- 8 – skatītāju zāle;
- 9 – estrāde;
- 10 – orķestris;
- 11 – aktieru telpas;
- 12 – tehniskās telpas;
- 13 – administrācija;
- 14 – terase [22].

Celtni parkā pilsētas galvenās ielas – Miera prospekta – galā tūlīt pēc nodošanas ekspluatācijā nosauca par «Jauno zemju apguvēju pili». Ēka bija redzama jau no vairāku kilometru attāluma. Apjomu kompozīcijas dominante – lielā zāle 2350 skatītājiem, kas paceļas virs priekšpusē izvērstās, zemākās vestibila un foajē daļas. Aizmugurē piekļaujas divstāvu apjoms, kurā izvietotas palīgtelpas. Kopējā ēkas kubatūra – 64 000 m³, apbūves laukums – 0,54 hektāri, skatītāju zāle – 25 metru augsta. Kinoprojekciju telpā tika novietoti 10 kinoprojektori, 13 metrus augsts un 34 metrus plats kinoekrāns. Ārsienu stiklojumam izlietoja 962 m² pulēta spoguļstikla.

11. attēls. Skats uz Čeļinogradas neskarto zemju apgūvēju pils galveno fasādi (1963) [23].

12. attēls. Skats uz Čeļinogradas neskarto zemju apgūvēju pils galveno fasādi (mūsdienās – Nurstultanas koncertzāle; līdz 2019. gada martam – Astanas) (2017) [24].

13. attēls. Čeļinogradas neskarto zemju apgūvēju pils skatītāju zāle (1963) [25].

14. attēls. Čeļinogradas neskarto zemju apgūvēju pils foajē (1963) [26].

1963. gada sākumā D. Danneberga par dalību objekta īstenošanā saņēma Vissavienības medaļu «Par neskarto zemju apgūšanu».

Latvijas Zvejnieku kolhozu savienības nams Jaunielā 13, Rīgā. 1964.–1967. Arhitekts D. Danneberga. Rīgas Doma laukuma austrumu gals līdz Otrajam pasaules karam vēl bija blīvi apbūvēts. Karā tika iznīcināta apbūve gar Tirgoņu ielu, bet kvartālā starp Rozena ielu un Jaunielu tika sagrauta ēka Jaunielā 13. Saglabājusies eklektisma stilā celtā ēka Jaunielā 11 (1860; arhitekts Fridrihs Hess), kuras pirmajā stāvā 20. gadsimta septiņdesmito gadu sākumā ierīkoja populāro kafējnīcu «13 krēsli», slējās kā vientuļš tornis klajā vietā. Tad tukšajā zemesgabalā Jaunielā 13 pēc arhitektes D. Dannebergas projekta tika uzcelts Latvijas Zvejnieku kolhozu savienības nams, aizpildot telpu starp ēku Jaunielā 11 un 18. gadsimtā celto dzīvojamo ēku Jaunielā 15. Šis nams organiski iekļauts apkārtējā vidē un vienlaikus atspoguļo ziemeļniecisku pamatīgumu [27]. Nams tūlīt pēc tā uzcelšanas izpelnījās atzinību kā veiksmīgs kontekstuālas arhitektūras piemērs.

PSRS Arhitektu savienības rīkotajā radošajā skatē arhitekts par to tika apbalvots ar Goda diplomu [28].

15. attēls. Latvijas Zvejnieku kolhozu savienības nams Jaunielā 13, Vecrīgā (ap 1970) [29].

16. attēls. Latvijas Zvejnieku kolhozu savienības nams Jaunielā 13, Vecrīgā (2019) [30].

RPI studentu pilsētiņa Rīgā, Ķīpsalā. 1969.–1986. Tas ir viens no pazīstamākajiem un apjomīgākajiem arhitektes D. Dannebergas būvobjektiem. To viņa iesāka projektēt 1969. gadā, kad projektēšanas institūts «Pilsētprojekts» saņēma RPI pasūtījumu izstrādāt tehniski ekonomisko pamatojumu visa RPI kompleksa izvietojumam Ķīpsalā. Pirmo Ķīpsalas studentu pilsētiņas izbūves ģenerālo plānu izstrādāja arhitekti Jānis Vilciņš un Uldis Zaķis. Pēc tam plānojumu turpināja Kārlis Alksnis un D. Danneberga.

Sākumā D. Danneberga strādāja pie programmas sastādīšanas RPI Ķīpsalas studentu pilsētiņai, paredzot, ka RPI studēs vairāk nekā 10 000 studentu. Tajā laikā jau bija uzcelta Radiotehnikas un sakaru

fakultātes ēka (1968), kuru arhitekte papildināja ar trīs apjomīgu auditoriju bloku. Pilsētiņa tika iecerēta pēc tā sauktā paklāja tipa apbūves principa, teritoriju vienmērīgi piepildot ar telpiski un funkcionāli saistītiem mācību korpusiem. Tika paredzētas arī studentu kopmītnes (dienesta viesnīcas), studentu ēdnīca 600 vietām, dzīvojamās ēkas mācībspēkiem un bērnodārzs. Bija plānotas divas studentu kopmītnes, bet uzcēla tikai vienu. Otrās vietā vēlāk tika izveidota viesnīca «Islande». Pie kompleksa daļēji pieskaitāms arī peldbaseins, bet dzīvojamās ēkas mācībspēkiem un bērnodārzu nemaz nesāka celt.

Katra mācību korpusa būvniecībai tika piešķirti 2,5 miljoni rubļu. Atsevišķas ēkas nācās izveidot, galvenokārt izmantojot tikai iepriekš izgatavotas dzelzsbetona konstrukcijas.

Mācību korpusiem atbilstoši padomju laika normatīviem bija jābūt ne vairāk kā četrus stāvus augstiem. Arhitektūras un celtniecības fakultātes augšējais, piektais stāvs – Arhitektūras katedras zīmētava – veidots individuālās konstrukcijās. Arī virsgaismas logus, kas lietoti šajā telpā, tajos laikos neražoja. Tika atrasts jumiķis, kurš pēc individuāla pasūtījuma šādus logus izgatavoja – ar dubultstiklu un slīpumu uz vienu pusi ūdens notecei.

Individuāls arhitektoniskais veidols ir studentu kopmītnēm. To projekts tika izstrādāts kopā ar arhitekti Baibu Maiki. Katram studentam noteiktos 6 m² arhitektes paplašināja līdz 14 m². Savdabīgi bija risināta kopmītnu fasāžu apdare. Tās tika apšūtas ar glazētām keramikas plāksnītēm, ko izgatavoja rūpnīcā «Lode» [31].

17. attēls. Projektēšanas institūtā «Pilsētprojekts» skice – RPI studentu pilsētiņa Ķīpsalā, kopskats (1969) [32].

18. attēls. Arhitektes Dainas Dannebergas (kopā ar arhitekti Baibu Maiki) RPI Ķīpsalas studentu kopmītnu makets (20. gadsimta astoņdesmitie gadi) [33].

D. Dannebergas vadībā RPI Ķīpsalas studentu pilsētiņā no 1970. līdz 1986. gadam tapa vesela virkne ēku (1. tabula).

1. tabula

D. Dannebergas vadībā projektētās ēkas RPI Ķīpsalas studentu pilsētiņā no 1970. līdz 1986. gadam

Gads, kurā ēka nodota ekspluatācijā	Sākotnējā funkcija un adrese	Tagadējā funkcija un adrese
1970	Ķīmijas fakultātes laboratoriju korpuss gar Zunda kanālu (Āzenes iela 14)	Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultātes (MLĶF) ēka (Paula Valdena iela 7)
1975	Celtniecības fakultātes mācību un laboratoriju ēka (Āzenes iela 16)	Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultātes ēka (Ķīpsalas iela 6B)
1975	Studentu ēdnīca ar 600 vietām (Āzenes iela 18)	2013. gadā pārbūvēta. Tajā atrodas Arhitektūras fakultāte un MLĶF Dizaina tehnoloģiju institūts (Ķīpsalas iela 6)
1978	Celtniecības fakultātes otrais korpuss (Āzenes iela 20)	Būvniecības inženierzinātņu fakultātes ēka (Ķīpsalas iela 6A)
1980	Studentu kopmītnes pirmais korpuss (Āzenes iela 22)	Studentu dienesta viesnīca (Āzenes iela 8)
1983	Ķīmijas fakultātes otrais korpuss (Āzenes iela 24)	MLĶF otra ēka (Paula Valdena iela 3)
1985	Ķīmisko reaktīvu noliktavas ēkas projekts, sāka celt 1988. gadā (finansējuma trūkuma dēļ celtniecība apstājās 1996. gadā)	1999. gadā ēku pārbūvēja par RTU Zinātnisko bibliotēku, (Paula Valdena iela 5)
1986	Otrs 11 stāvu studentu kopmītnes korpuss (Āzenes iela 22a)	Studentu dienesta viesnīca (Āzenes iela 6)

19. attēls. Skats uz RPI Ķīpsalas studentu kopmītnēm (2008) [34].

20. attēls. Glazētās keramikas plāksnītes uz RPI Ķīpsalas studentu kopmītnu fasādēm (2008) [35].

21. attēls. Skats uz RPI studentu pilsētiņu Ķīpsalā (20. gadsimta astoņdesmitie gadi) [36].

Juglas sanatorijas Meža skola Stopiņu pagasta Upeslejās. 1971.–1977. Līdztekus RPI projektēšanai arhitekte D. Danneberga radījusi arī citus sabiedriski nozīmīgus objektus. Viens no tiem ir Juglas Sanatorijas Meža skolas (tagad Rīgas Sanatorijas internātpamatskolas) komplekss.

Mazās Juglas un priežu sila ielokā, starp simtgadīgām liepām un ozoļiem, kur pavasaros visātrāk uzplaukst ziedi, bet Jāņos viskošāk iedegas ugunskuri, 1974. gadā sāka celt jaunu «muižu», kas domāta bērniem [37]. Skola bija paredzēta 400 audzēkņiem, kam nepieciešams uzlabot un nostiprināt veselību. Kompleksu veido 11 atsevišķi paviljoni, kas savienoti ar kopējo centrālo komunikāciju. Pirmajos stāvos ir klases dažāda vecuma bērniem, ēdnīca, aktu zāle, sporta zāle ar vaļēju pagalmu, slimnīca, darbnīca, veļas mazgātava; bet otrajos un trešajos stāvos – internāts un atpūtas zona [38]. Katram korpusam sava ieeja un garderobe,

kā arī iekšējais pagalms, kurā pavasarī un rudenos stundu starplaikos iespējams ieelpot svaigu gaisu un izskrieties.

22. attēls. Juglas sanatorijas Meža skolas makets (1971) [39].

23. attēls. Juglas sanatorijas Meža skolas brīvstāvošais kamīns (1977) [40].

Paviljoni ir labi izsauļoti un vēdināmi. Tie organiski iekļaujas apkārtnējā dabas vidē. Spēcīgs emocionālās izteiksmes kāpinājums panākts gaišā lieltelpā, kas atrodas pirmsskolas un vidusskolas klašu apjomu savienojuma vietā. Tur novietots brīvstāvošs kamīns – simbolisks uguns-kurs [41].

Ar visas celtnes strukturāli pamatoto estētismu un loģiski ritmizēto fasāžu izteiksmes valodu arhitekte pārliecinoši demonstrējusi savu profesionālo briedumu. Tā ir pamatīga, skaidra un pārdomāta arhitektūra [42].

Dzīvojamā ēka ar bērnu dārzu Rīgā, Brīvības gatvē 362. 1980. Arhitekti D. Danneberga, A. Ārgale, A. Kokins. Laikā, kad daudzstāvu dzīvojamā ēku būvniecība tika masveidīgi īstenota pēc tipveida projektiem, arhitektiem dažkārt izdevās arī tiem piešķirt individuālus vaibstus [43]. Viens no šādiem piemēriem ir 70 dzīvokļu dzīvojamā ēka Brīvības ielā 362, Stāmerienas ielas stūrī Rīgā. Vairāksekciju ēkas apjoma stūrus bija paredzēts akcentēt ar Rīgas vēsturiskajai apbūvei raksturīgiem stūra torņiem, bet pirmajā stāvā izbūvēt bērnu dārzu. Uzbūvētas tika tikai dažas sekcijas un viens tornis. Stāmerienas ielas stūrī vēlāk uzbūvēta pavisam cita celtnē. D. Dannebergas kopā ar kolēģiem radītā ēka joprojām saista uzmanību ar elegantajām fasādēm, kurās spēcīgi izvirzīti erkeri sabloķēti ar noapaļotas konfigurācijas balkoniem.

24. attēls. Dzīvojamās ēkas ar bērnu dārzu makets Stāmerienas ielā (1980) [44].

Bulduru sovhoztehnikums Jūrmalā, Viestura ielā 6. 1973.–1990.

Arhitekti D. Danneberga un A. Ārgale. Celtne ir diezgan apjomīgs dažāda rakstura funkcijām paredzētu telpu komplekss ar sarežģītu, bet līdzsvarotu apjomu kompozīciju. Celtnes arhitektūrā veiksmīgi izspēlēts gan apdares materiālu tonalitātes, gan arhitektonisko formu rakstura kontrasta princips. Kompleksa centrālajā daļā, kur atrodas mācību un administrācijas telpas, veidota kā kubisku apjomu salikums. Tajā uz dzelteno ķieģeļu plašu, neitrālu virsmu fona izceļas balti būvķermeņi ar asi iezīmētiem lentveida logiem. Ar šīm formām vienlaikus gan kontrastē, gan harmoniski saaug kompleksa spārni, kuros izvietotas mācību oranžērijas un palīgtelpas. Savdabīgi veidotā celtne veiksmīgi ierakstīta Jūrmalas smalkajā arhitektoniskajā ainavā un korekti sadzīvo ar 20. gadsimta sākumā celto Dimdoņa dārzkopības tehnikuma ēku puduri kompleksa priekšplānā [45]. Tagad ēkā atrodas Bulduru Dārzkopības vidusskola. Vienlaikus ar skolas kompleksa celtniecību tika domāts arī par skolotāju un skolēnu dzīves kvalitātes uzlabošanu. Tāpēc tika izprojektētas gan skolotāju dzīvojamās ēkas, gan skolēnu kopmītnes. Kopmītņu projekts deviņdesmito gadu politisko un ekonomisko apstākļu izmaiņu dēļ palika neīstenots.

25. attēls. Bulduru sovhoztehnikuma makets Jūrmalā, Viestura ielā 6 (1973) [46].

26. attēls. Bulduru sovhoztehnikums Jūrmalā, Viestura ielā 6 (2017) [47].

Viens no pēdējiem D. Dannebergas objektiem bija **dzīvojamā ēka ar veikalu Brīvības gatvē 231/1** (1985). 1996. gadā D. Danneberga piedalījās RTU viesnīcas «Laine» pārbūvē, bet 1998. gadā izstrādāja projektu dzīvojamai ēkai ar garāžu Jūrmalā, Kanālu ielā 5.

27. attēls. Dzīvojamā ēka ar veikalu Brīvības gatvē 231/1 (1985) [48].

28. attēls. D. Dannebergas skice – dzīvojamās ēka ar garāžu Jūrmalā Kanāla ielā 5 (2015) [49].

29. attēls. Dzīvojamā ēka ar garāžu Jūrmalā Kanāla ielā 5 (2015) [50].

Kā katra arhitekta praksē, vairāki projekti palikuši nerealizēti. 1958. gadā D. Danneberga un T. Dannebergs piedalījās konkursā par **labāko tipveida projektu mazstāvu individuālo dzīvojamo ēku celtniecībai LPSR pilsētās un ciemos**. Konkursu organizēja LPSR Ministru Padomes Valsts celtniecības un arhitektūras komiteja kopā ar LPSR Arhitektu savienību. Konkursa mērķis bija iegūt labus, ekonomiskus un LPSR klimatiskajiem un sadzīves apstākļiem piemērotus divstāvu rindu

ēku un trīs dzīvokļu bloķētu dzīvojamo ēku projektus, lai tos izmantotu jauna tipa projektu izstrādāšanai kooperatīvo un kolektīvo, kā arī individuālo dzīvojamo ēku celtniecībai. Saskaņā ar konkursa programmu pie katra dzīvokļa bija jāparedz savs zemes gabals 400–600 m² platībā. Pavisam konkursam bija iesniegti 32 projekti. D. Danneberga un T. Dannebergs ieguva godpilno otro vietu un prēmiju – 5000 rubļu. Viņu projekta vērtējumā atzīmēts, kas tas izceļas ar vienkāršu, vietējiem apstākļiem piemērotu ēkas plānu un konstruktīvo risinājumu, bet ēkas arhitektūra un ārējā apdare ir gaumīga un atturīga [51].

1959. gadā D. Danneberga kopā ar arhitekti Elgu Krastiņu piedalījās LPSR kūrortu pilsētās un pilsētu zaļajās zonās paredzētu **vasarnīcu un dārza mājiņu projektu konkursā**, kuru organizēja LPSR Ministru Padomes Celtniecības un arhitektūras komiteja kopā ar LPSR Arhitektu savienību un Rīgas pilsētas Darbaļaužu deputātu padomes izpildkomiteju. Konkursā tika iesniegti 19 projekti. Abas arhitektes ieguva pirmo vietu un 4000 rubļu lielu prēmiju [52].

30. attēls. D. Dannebergas un E. Krastiņas vasarnīcas un dārza mājiņas projekts (1959) [53].

1959. gadā D. Danneberga kopā ar P. Fogeli, E. Krastiņu un O. Kraukli piedalījās jaunā **Dailes teātra ēkas projekta** izstrādāšanā kvartālā starp Sarkanarmijas (tagad Bruņinieku), Ļeņina (tagad – Brīvības) un Šarlotes ielu. No iesniegtajiem 25 projektiem konkursa žūrija izraudzījās sešus projektus, no kuriem trīs prēmēja, bet trīs atpirka. Pēdējo vidū bija arī D. Dannebergas un viņas kolēģu projekts, par kuru piešķīra 4000 rubļu prēmiju [54].

1960. gadā bija plānots **Rīgā uzcelt panorāmas kinoteātri** ar 2300 skatītāju vietām. Valsts projektu celtniecības institūta arhitekti – O. Fogelis, O. Krauklis un D. Danneberga [55] – izstrādāja projektu jaunajam kinoteātrim.

31. attēls. Rīgas panorāmas kinoteātra makets (1960) [56].

Arhitektes
Dainas
Dannebergas
devums
arhitektūrā
20. gadsimta
otrajā pusē

Projektēt šādu kinoteātri bija sarežģīti, jo panorāmas kinoiekārta ir daudz komplicētāka nekā platekrāna. Panorāmas kino īpatnības radīja nepieciešamību radīt jauna veida celtni, kas radikāli atšķīrās no agrāk pazīstamiem kinoteātriem. Celtniecībai tika izvēlēts apbūves gabals, ko norobežoja K. Barona, Artilērijas, P. Stučkas (tagad – Tērbatas) un Lielgabalū ielas. Kinoteātris novietots – kvartāla ziemeļu pusē, atstājot dienvidu daļu skvēra iekārtošanai. Kvartālā bija paredzētas stāvvietas 80 automašīnām. Kinoteātra celtnes projektā bija divi būvķermeņi. Dominējošais elements bija augstais zāles korpus, kas izaug no vienkāršā apkalpojošo telpu grupas. Vestibilā bija paredzētas foajē un bufetes telpas. No foajē plašas kāpnes veda skatītājus zālē ar 2300 vietām [57]. Kā jau iepriekš minēts, Rīgas pilsētas panorāmas kinoteātra projekts tika realizēts Ceļinogradā.

32. attēls. Rīgas panorāmas kinoteātra projekts (1960) [58].

1967. gadā D. Danneberga kopā ar arhitektu Andri Purviņu un arhitektūras studentu Zigurdu Lazdiņu ieguva dalītu otro un trešo prēmiju, izstrādājot projektu konkursa **priekšlikumu komponistu jaunrades nama kompleksam Mellužos** jūras tuvumā, starp Peldu un Dārza ielām. Celtnē bija paredzēta zemes gabalā, kurā līdzena un klāja vieta atrodas blakus ar priežu mežu apaugušām kāpām [59]. Autori piedāvāja ap plašo, dekoratīvo pagalmu izkārtot četras sabloķētu jaunrades kotedžu grupas.

1978. gadā projektēšanas institūta «Pilsētprojekts» trešajā darbnīcā arhitekte Anda Ārgale D. Dannebergas vadībā izprojektēja **Teātra biedrības ēku Vecrīgā**, tagadējā Līvu laukumā, iepretim Krievu drāmas teātrim. Ēkā bija paredzēta publiskā daļa ar zāli, teātra kafejnīca 75 vietām, kā arī administratīvās telpas. Visai oriģināls bija zāles risinājums – viena tās daļa tika projektēta ar pakāpjveidā izkārtotām skatītāju vietām, bet otra – kā eksperimentāliem uzvedumiem piemērota telpa. Ēkā tika ieprojektēts arī Vecrīgai raksturīgais iekšpagalms, ko varētu izmantot brīvdabas izrādēm [60].

33. attēls. Komponistu jaunrades nama kompleksa projekts Mellužos (1967) [61].

34. attēls. Teātra biedrības ēkas makets Vecrīgā (1978) [62].

1983. gadā pēc arhitektes D. Dannebergas projekta tika iesākts būvēt **Latvijas Republikāniskās arodbiedrību padomes darbinieku kvalifikācijas celšanas kursu kompleksu Rīgā, Purvciemā, Rozes ielā**, blakus Mēbeļu namam. Kompleksā bija paredzētas mācību telpas 250 klausītājiem, aktu zāle, viesnīca, ēdnīca un neliela kafejnīca. Kompleksu bija paredzēts būvēt tā, lai tas kopā ar Mēbeļu namu un pārējām ēkām veidotu noslēgtu laukumu autostāvvietām. Tā bija četrstāvu ēka dzelzsbetona konstrukcijās. Ēku nepabeidza celt [63].

20. gadsimta astoņdesmitajos gados D. Danneberga projektēja vēl vairākas ēkas, kas vai nu netika realizētas vai to būvniecība netika pabeigta. Tādas, piemēram, bija **mācību komplekss ar kopmītnēm «Intūrists» Dubultos** un **LVU Pedagoģijas fakultātes jaunbūve Jūrmalas gatvē 74/76**.

35. attēls. Arodbiedrības kursu kompleksa makets Rīgā, Augusta Deglava ielā 41a (1983) [64].

Nobeigums

D. Danneberga ir viena no Latvijā ievērojamākajām sabiedrisko un dzīvojamo ēku arhitektēm. Viņas darbi ir kvalitatīvs pienesums Latvijas kultūrvidē. Tomēr šodien, neesot vienotam viedoklim par padomju laika celtnu nozīmi un arhitektonisko kvalitāti, ir augsts risks zaudēt unikālas vērtības, jo tā laika celtnes nereti tiek brutāli pārveidotas vai pat nojauktas.

Gandrīz visi D. Dannebergas darbi ir mākslinieciski izteiksmīgas celtnes ar augstu kultūrvēsturisko vērtību. Tās ir raksturīgas sava laika būvmākslas augstāko sasniegumu liecības, kas kalpos vēl ne vienai vien sabiedrības paaudzei.

INTEREŠU KONFLIKTS

Zinātniskā raksta autori atzīst interešu konfliktu, kas saistīts ar autoru un redkolēģijas kopēju profesionālo darbību. Par šī raksta iekļaušanu krājumā lēmumu pieņēma tie redkolēģijas locekļi, kas nav raksta autori.

AVOTU UN LITERATŪRAS SARAKSTS

- [1] Personāla dokumentu valsts arhīvs (turpmāk – PDVA) 959. f., 1. apr., 555. l., 231. lp.
- [2] Foto no D. Dannebergas personīgā arhīva. No kreisās – Dainas māte Leontīne, māsa Guna un Daina dzīvoklī Rīgā (ap 1934).
- [3] Foto no D. Dannebergas personīgā arhīva. Šūšanas uzņēmuma «K. Kimelis» logo (1940).
- [4] Foto no D. Dannebergas personīgā arhīva. Dannebergi nedēļu pēc kāzām Mellužos (1949).
- [5] Foto no D. Dannebergas personīgā arhīva. I. Veigners un D. Danneberga kāzu dienā (1960).
- [6] Foto no D. Dannebergas personīgā arhīva. Daina Danneberga ar meitām Helgu un Noru (ap 1980).
- [7] PDVA 959. f., 1. apr., 555. l., 233. lp.
- [8] Latvijas Universitātes (turpmāk – LU) arhīvs 49135. f., 6. lp.
- [9] LU arhīvs 49135 f., 17. lp.
- [10] LU arhīvs 49135 f., 29. lp.
- [11] Eniņa, A., Krastiņš, J. Creative Work of the Architect Daina Danneberga in the Context of Architectural Heritage of the Soviet Period (Arhitektes Dainas Dannebergas daiļrade padomju laika arhitektūras mantojuma kontekstā). *Scientific Journal of Riga Technical University. Architecture and Urban Planning*. Vol. 4. 2010, p. 128.

- [12] PDVA 959. f., 1. apr., 555. l., 229. lp.
- [13] Treija, S., Holcmane, V. Daina Danneberga. *Latvijas Arhitektūra*, 2014/2015 Decembris/Janvāris, Nr. 116, 104.–106. lpp.
- [14] Jorēns, E. Pie Rīgas ziemeļaustrumu robežas. *Rīgas Balss*, 1963. gada 20. februāris, Nr. 43, 5. lpp.
- [15] Tilmanis, O. Arhitektūra, māksla un celtniecība. *Māksla*, 1960. gada 1. aprīlis, Nr. 2, 18. lpp.
- [16] Jorēns, Ē. Par četriem arhitektiem un tukšo klajumu Juglā. *Rīgas Balss*, 1959. gada 26. augusts, Nr. 201, 3. lpp.
- [17] Apsītis, V. Kopīgiem Spēkiem. *Literatūra un Māksla*, 1958. gada 29. novembris, Nr. 48, 1. lpp.
- [18] Latvijas Arhitektūras muzejs (turpmāk – LAM) D21-5.
- [19] Apkaimju vēsture: kā tika apbūvēta Rīga? [tiešsaiste]. <https://www.riga.lv/lv/news/apkaimju-vesture-ka-tika-apbuveta-riga?9625> [skatīts: 17.01.2018].
- [20] Krauklis, O. Rīga Ceļinogradai. *Māksla*, 1964. gada 1. aprīlis, Nr. 2, 18. lpp.
- [21] Rīdzinieki uzcēluši kultūras pili jauno zemju apguvējiem. *Dzimtenes Balss*, 1964. gada 13. septembris, Nr. 74, 1. lpp.
- [22] Krauklis, O. Rīga Ceļinogradai. *Māksla*, 1964. gada 1. aprīlis, Nr. 2, 16. lpp.
- [23] Дворец Целинников в Астане [online]. <http://silkadv.com/ru/node/719> [cited: 15.01.2019].
- [24] Конгресс-холл в Астане [online]. https://tonkosti.ru/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D0%B3%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%81-%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BB_%D0%B2_%D0%90%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D0%B5 [cited: 20.01.2018].
- [25] LAM 6320/D21.
- [26] LAM 6320/D21.
- [27] Krastiņš, J. Doma laukums. Mācību stunda Rīgas arhitektūrā. *Diena*, 1993. gada 31. jūlijs, Nr. 156, 12.–13. lpp.
- [28] Gegere, A. 150 arhitektūras pieminējumi. *Rīgas Balss*, 1975. gada 28. aprīlis, Nr. 99, 6. lpp.
- [29] LAM D21-23.
- [30] Foto I. Gudro. Latvijas Zvejnieku kolhozu savienības nams Jaunielā 13, Vecrīgā (2019).
- [31] Bērziņa, V. Eksperimentāla paneļu apdare. *Cīņa*, 1977. gada 14. jūlijs, Nr. 162, 2. lpp.
- [32] Rīgas Tehniskās universitātes (turpmāk – RTU) Inženierzinātņu vēstures pētniecības centra (turpmāk – IVPC) Vēstures muzejs (turpmāk – VM).
- [33] LAM D21-8.
- [34] Foto I. Gudro. Skats uz RPI Ķīpsalas studentu kopmītnēm (2008).
- [35] Foto I. Gudro. Glazētās keramikas plāksnītes uz RPI Ķīpsalas studentu kopmītnu fasādēm (2008).
- [36] RTU IVPC VM.
- [37] Ernštreite, V. Priežu sila ielokā. *Zvaigzne*, 1978. gada 15. maijs, Nr. 10, 4.–5. lpp.

- [38] Jaunas skolas. *Austrālijas Latvietis*, 1977. gada 5. augusts, Nr. 1389, 7. lpp.
- [39] LAM D21-7.
- [40] LAM 6321/D21.
- [41] Eniņa, A., Krastiņš, J. Creative Work of the Architect Daina Danneberga in the Context of Architectural Heritage of the Soviet Period (Arhitektes Dainas Dannebergas daiļrade padomju laika arhitektūras mantojuma kontekstā). *Scientific Journal of Riga Technical University. Architecture and Urban Planning*. Vol. 4, 2010, p. 129.
- [42] Eniņa, A., Krastiņš, J. Creative Work of the Architect Daina Danneberga in the Context of Architectural Heritage of the Soviet Period (Arhitektes Dainas Dannebergas daiļrade padomju laika arhitektūras mantojuma kontekstā). *Scientific Journal of Riga Technical University. Architecture and Urban Planning*. Vol. 4, 2010, p. 41.
- [43] Dripe, J. Ko turpmāk darīsim, kā tālāk iesim? *Māksla*, 1987. gada 1. marts, Nr. 5, 11.–13. lpp.
- [44] LAM 6316-D21.
- [45] Eniņa, A., Krastiņš, J. Creative Work of the Architect Daina Danneberga in the Context of Architectural Heritage of the Soviet Period (Arhitektes Dainas Dannebergas daiļrade padomju laika arhitektūras mantojuma kontekstā). *Scientific Journal of Riga Technical University. Architecture and Urban Planning*. Vol. 4, 2010, p. 130.
- [46] LAM 6314/D21.
- [47] Foto no Google Maps.
- [48] LAM 6323-D21.
- [49] D. Dannebergas skice – dzīvojamās ēka ar garāžu Kanāla ielā 5, Jūrmalā (2015).
- [50] Foto no D. Dannebergas personīgā arhīva. Dzīvojamā ēka ar garāžu Kanāla ielā 5, Jūrmalā (2015).
- [51] Rindu un bloķēta dzīvojamo ēku projektu konkursa rezultāti. *Literatūra un Māksla*, 1958. gada 5. jūlijs, Nr. 27, 1. lpp.
- [52] Prēmēti tikai dārza mājiņu projekti. *Literatūra un Māksla*, 1959. gada 29. augusts, Nr. 35, 4. lpp.
- [53] Holcmanis, A. Kāda būs Dailes teātra jauna ēka. *Literatūra un Māksla*, 1959. gada 12. decembris, Nr. 50, 3. lpp.
- [54] Tīlmanis, O. Arhitektūra māksla un celtniecība. *Māksla*, 1960. gada 1. aprīlis, Nr. 2, 19. lpp.
- [55] LAM Daina Danneberga D21-2.
- [56] LAM D21-6.
- [57] Danneberga, D. Rīgas panorāmas kinoteātrī būs 2300 vietas. *Rīgas Balss*, 1960. gada 5. aprīlis, Nr. 81, 5. lpp.
- [58] Skalbergs, J. Komponistu jaunrades nama projektu konkurss. *Literatūra un māksla*, 1967. gada 6. maijs, Nr. 18, 8. lpp.
- [59] Перевощиков, Ю. Дворец спорта [online]. <http://riga.zurbu.net/tag:%D0%9D%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%B7%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B5/feed> [cited: 05.02.2019].

Arhitektes
Dainas
Dannebergas
devums
arhitektūrā
20. gadsimta
otrajā pusē

- [60] Holcmanis, A. Jaunrades laboratorijas. *Māksla*, 1967. gada 1. aprīlis, Nr. 2, 18. lpp.
- [61] Bērziņa, V. Pilsētas rītdienai. *Cīņa*, 1978. gada 15. jūlijs, Nr. 162, 3. lpp.
- [62] Foto no D. Dannebergas personīgā arhīva. Teātra biedrības ēkas makets Vecrīgā.
- [63] Danneberga, D. Jauns vaibsts Purvciema sejā. *Rīgas Balss*, 1984. gada 15. novembris, Nr. 259, 3. lpp.
- [64] LAM 6319-D21.

ILZE GUDRO, *Dr. sc. ing.*, is currently Head of the Research Centre for Engineering History of Riga Technical University and a lecturer with the Institute of Design Technologies of RTU. Her main academic interests include the history of Riga Technical University, engineering sciences, interior, furniture and product design, materials science. She is a member of the team organizing the exhibitions of works of bachelor and master students of the Institute of Design Technologies of RTU (e. g. Fashion show «*Ķīpsalas Pavasaris*», design product exhibitions «*Ķīpsalas Dizaina Kods*», «Design Isle», etc.).

Address: 1 *Kronvalda bulvāris*, Room 203, Riga, LV-1010, Latvia

Phone: +371 28897223

E-mail: ilze.gudro@rtu.lv

JĀNIS KRASTIŅŠ, *Dr. habil. arch.* (1991), is full member of the Latvian Academy of Sciences (1994, holder of the Great Medal 1998), Professor of Riga Technical University and a member of the Latvian Association of Architects (1970). He has designed numerous public and residential buildings and carried out investigations of historic structures. He is the author of more than 690 scientific works published in Austria, Belgium, Czech Republic, Denmark, Iceland, Italy, Estonia, Finland, France, Germany, Latvia, Lithuania, the Netherlands, Norway, Poland, Russia, Spain, Sweden, Turkey, the

United Kingdom and the United States of America, including 28 books on various aspects of history and theory of architecture.

Address: 6 *Ķīpsalas iela*, Room 412, Riga, LV-1048, Latvia

E-mail: janis_krastins_1@rtu.lv

Ilze Gudro, Jānis Krastiņš

Contribution of Architect *Daina Danneberga* to the Architecture in the Second Half of the 20th Century

The article reflects the contribution of the renowned Latvian architect *Daina Danneberga* to Latvian architecture, as well as the significant events and growth of her life. While living and working in Soviet times, the architect has designed both residential and public buildings, which are still in use and whose cultural and historical significance has surely increased over time. The most recognizable object designed by the architect is the Student Campus of Riga Polytechnic Institute (RPI), now Riga Technical University (RTU), on the *Ķīpsala* Island. It was designed by D. Danneberga from 1969 to 1986. The architect has also developed projects for several other educational institutions as well as public and residential buildings, both in Latvia and abroad.

Keywords: Daina Danneberga, RPI / RTU *Ķīpsala* Campus, architecture of the second half of the 20th century.

Arhitektes
Dainas
Dannebergas
devums
arhitektūrā
20. gadsimta
otrajā pusē

Илзе Гудро, Янис Крастиньш

Вклад архитектора Дайны Даннеберги в архитектуру второй половины XX века

Статья отражает вклад выдающегося латвийского архитектора Дайны Даннеберги в латвийскую архитектуру, а также значимые события и факты ее жизни. Живя и работая в советское время, архитектор проектировала как жилые, так и общественные здания, которые все еще используются, и уровень их культурно-исторического значения, несомненно, со временем возрос. Наиболее узнаваемым объектом, проектируемым архитектором, является студенческий городок Рижского политехнического института (РПИ), ныне Рижского технического университета (РТУ) на Кипсале, над которым Д. Даннеберга работала с 1969 года по 1986 год. Архитектор также разработала проекты для многих других учебных заведений, а также общественных и жилых зданий, как в Латвии, так и за рубежом.

Ключевые слова: Дайна Даннеберга, студенческий городок РПИ / РТУ на Кипсале, архитектура второй половины XX века.